

Oponentský posudek diplomové práce

Diplomant: Bc. Irina Krymousskay

Téma: Tržnice

Irina Krymousskay se spolu s ostatními studenty ateliéru Císler rozhodla v rámci své diplomové práce vzkřísit a rozvinout téměř zaniklou typologii městských tržnic. Od vedoucího své diplomní práce dostala pro svůj návrh zadané Náměstí Republiky.

Snahu o oživení městských tržnic vítám, protože podle mého přispívají ke tvorbě živého přívětivého města, posilují komunitu a díky své pozici v centru měst umožňují nákup bez aut. Toto jsou všechno kvality, které historické centrum Prahy zoufale potřebuje. Je otázkou, nakolik je oživení fungování tržnic úlohou pro architekty a nakolik pro politiky. Objekty tržnic v Praze totiž stále existují, jen přestaly být v určité době atraktivní, a tak dostaly jiné funkční využití. Možná je ale čas trhovcům tyto prostory zase zpřístupnit. Oceňuji snahu o vytvoření kulturního a estetického zážitku z nakupování, který mi v současnosti tolik chybí.

Irina Krymousskay analyzuje tuto tradiční typologii na několika relevantních historických i současných příkladech. Struktura rešerše je přehledná, rozsah se zdá být adekvátní, chybí mi ale konkrétní zamyšlení nad tím, proč konkrétně trhovectví ve 20. století téměř zaniklo. Taková úvaha by podle mého pomohla definovat potřebné kvality navrhovaného objektu. V pojednání o Historickém vývoji území postrádám zmínku o soutěžních návrzích, které byly pro tuto oblast v minulosti již zpracovány.

Náměstí Republiky vnímám jako oblast geometricky roztržštěnou až neuspořádanou. Navržená hmota stavby odděluje dvůr bývalé celnice od náměstí a pevněji definuje jeho okraje. Zvolené umístění objektu navazuje logicky na uliční čáry okolních bloků. Na druhou stranu částečné předstoupení tržnice před bývalou klášterní zahradu na mě působí nepřesvědčivě. Šířku nově vzniklé uličky mezi bývalou celnicí a navrženou tržnicí považuji vzhledem k výšce celnice za disproportionální. Je škoda, že dispozice ani hmota tržnice nijak nereaguje na vstupní bránu celnice v pozadí.

Oceňuji snahu o vytvoření zastřešeného náměstí. Zastřešení veřejného prostoru a zpřístupnění „střechy“ nabízí kvalitu, která na Náměstí Republiky chybí. Zastřešení umožňuje nákup i za nepříznivého počasí, střešní kavárna pak nabízí atraktivní výhledy na celé náměstí. Je škoda, že uspořádání přízemí není flexibilnější. Navržený mobiliář působí velmi robustně a je zřejmé, že cílem není jeho časté přestavování a stěhování například v rámci dne. Navržená jádra neobsahují prostory, kam by šel odklidit. Přízemí je tedy spíše trvale obsazeno mobiliářem a deklarovaná prostupnost je výrazně omezená. Návrh přízemí tržnice tedy podle mého názoru bohužel neumožňuje jeho efektivní využívání mimo otevírací dobu trhovců. Rozhodnutí tržnici na noc neuzavírat je v takovém pojetí velmi odvážné. V oblasti nikdo dlouhodobě nebydlí a charakter okolí naznačuje, že místo bude v noci i výhledově bez vizuální kontroly případných obyvatel. Z tohoto pohledu považuji otevřená přízemní zákoutí tržnice spíše za bezpečnostní riziko. Přes noc uzavřená tržnice tak, jak funguje například v Budapešti nebo Portu, by se podle mého dala s konceptem zastřešeného náměstí skloubit.

Návrh mobiliáře je na druhou stranu velmi kultivovaný a evokuje odolnost a trvanlivost. Svou tlumenou barevností dá zároveň vyniknout nabízenému zboží. Dispozice jsou navrženy logicky a efektivně. Oceňuji zbudování kavárny a veřejných WC. Zásobování je i v dopravně složitém území vyřešeno elegantně. Zakomponování stávajícího výstupu z metra a nasazení dalšího schodiště do jeho stopy je vynikající!

Kvituji autorčino rozhodnutí pracovat s tradičním konstrukčním systémem ze sloupů a kleneb. Materiály i jejich formy považuji za velmi kontextuální. Konstrukce se zdá logicky uspořádaná, oceňuji způsob zachycení vodorovných sil podélnými ocelovými nosníky, které fasádu vhodně člení. Ztužující ocelové trojúhelníkové plechy považuji na druhou stranu za příliš utilitární.

Výsledná forma je atraktivní, kultivovaná, ikonická a zároveň svým výrazem respektuje historický kontext místa. Autorka podle mě správně zvolila měřítko stavby pro danou pozici objektu. Opakování kleneb dává fasádě příjemný rytmus. Otázky ve mně vzbuzuje západní fasáda, která podle mě nedostatečně artikuluje význam Obecního domu. Tržnice se k němu staví jakoby „bokem“ namísto toho, aby k němu natočila průčelí svých kleneb.

Co se týká navržených konstrukcí a materiálů, doporučil bych více vycházet z jejich přirozených vlastností. Například typickou vlastností betonových prefabrikátů jsou časté spáry, které jsou ve vizualizacích potlačeny. Přitom by mohly povrchům dát detail, který tam postrádám. Drobnější měřítko povrchu kleneb dodává „cihelný“ rastr, které však evokuje něco, co v betonové klenbě vůbec není (nejde přeci o cihelnou klenbu). Vzhledem k použití betonu bych zde volil nějaké jemu přirozenější řešení - například otisk nebo použití výrazného kameniva v betonové směsi prefabrikátů. Oceňuji detailní návrh dlažby, který tržnici v moři okolních kostek dobře artikuluje.

V návrhu jsou potlačeny detaily zámečnických výrobků, svítidel, markýzy apod. Tomuto rozhodnutí příliš nerozumím, protože okolní domy mají velmi drobné měřítko a tržnice by se s nimi těmito detaily podle mého názoru více propojila.

Portfolio je zpracováno velmi profesionálně. Grafika je vkusná a přehledná. Zvolené obrázky vhodně podporují autorčiny teze. Velmi pozitivně hodnotím i vizuální zkratku budovy na titulní stránce. Dokazuje to nejen ikoničnost návrhu, ale také přesah myšlení do marketingu a komunikace. Fotografie ani text v portfolio neobsahují přímé odkazy na zdroje. Chybí mi propojení s poznámkovým aparátem portfolio. Z textu neumím určit vlastní myšlenky autorky a převzatý text.

Celkově hodnotím diplomní projekt Iriny Krymousskay jako velmi zdařilý a navrhuji klasifikaci „B“ – chvalitebně.

Zapsal v Praze dne 24. června 2020 oponent MSc.Arch. Adam Hašpica.

